

Ratu Työmaan projekti- ja laatusuunnitelma sekä laadunvarmistusselvitys 2026

Satu Sahlstedt, satu.sahlstedt@mittaviiva.fi

mittaviiva oy

Ratu - hyvä rakentamistapa

sisältää uudis- ja korjaustöiden

- työmenetelmäkuvaukset
- tutkitut työmenekkitiedot T2+, T3, T4
- laatuvaatimukset ja laadunvarmistus
- tehtäväsuunnitteluohjeet
- turvallisuusriskit
- laskimia mm. työajan laskentaan

Rakennusteollisuus

RAKENNUSTIETO

mittaviiva oy

Rakennusliitto

HARTELA

Adapteo.

SRV

Maaskola

IdeaStructura

EKE

YIT

JATKE

Lujatalo

SKANSKA

PEAB

NCC

U U D E N M A A N

MESTARI-RAKENTAJAT OY

Rakennus Ahola

Rakennus Oy Antti J. Ahola

A construction worker wearing a high-visibility yellow-green vest and safety glasses is working on a structure. The worker is holding a tool and appears to be measuring or inspecting a part of the structure. The background shows a white wall with some shadows. The text "Laadunvarmistusselvitys" is overlaid on the image.

Laadunvarmistusselvitys

Laadunvarmistusselvitys

Rakentamislaki 751/2023 111 § Laadunvarmistusselvitys

Rakennusvalvontaviranomainen voi rakentamisluvassa tai aloituskokouksen perusteella edellyttää rakentamishankkeeseen ryhtyvältä erillistä laadunvarmistusselvitystä toimenpiteistä rakentamisen laadun varmistamiseksi.

Laadunvarmistusselvitys on edellytettävä, jos rakentamishanke tai osa siitä on poikkeuksellisen tai erittäin vaativa tai jos aloituskokouksessa sovittujen menettelyjen perusteella ei voida perustellusti olettaa, että rakentamisessa saavutetaan rakentamista koskevien säännösten ja määräysten mukainen lopputulos. Jos vain osa rakentamishankkeesta on poikkeuksellisen tai erittäin vaativa, on laadunvarmistusselvitystä edellytettävä vain tältä osin.

Laadunvarmistusselvitykseen on merkittävä olennaiset tiedot niistä toimista, joilla varmistetaan rakentamista koskevien säännösten ja määräysten mukaisen lopputuloksen saavuttaminen. Laadunvarmistusselvityksessä osoitettuja menettelyjä on noudatettava rakennustyössä. Rakentamishankkeeseen ryhtyvän on liitettävä laadunvarmistusselvitys 118 §:n mukaiseen rakennustyön tarkastusasiakirjaan.

Laadunvarmistusselvitys yksinkertaistettuna

Lähde: Risto Levannon esitys, Rakennustieto, Rakentamislain vaatima laadunvarmistusselvitys 2026 (28.11.2025)

Laadunvarmistusselvityksen tarkoituksena on vakuuttaa viranomaisen siitä, että rakentamisessa saavutetaan rakentamista koskevien säännösten ja määräysten mukainen lopputulos.

Mitä?	Kuka?	Miten?
Milloin edellytetään?	Viranomaisen arvioi ja päättää	RakL 101 § Rakentamishankkeen vaativuus
Mikä vaarantaa säännösten ja määräysten mukaisen lopputuloksen saavuttamisen?	Hakija arvioi yhdessä asiantuntijoiden kanssa	Riskiarvio- ja analyysi
Millä toimenpiteillä haluttu lopputulos saavutetaan?	Hakija esittää toimenpiteet	Riskiarvio- ja analyysi
Miten toimenpiteitä seurataan ja kuka niitä seuraa?	Hakija esittää menettelytavat	Riskiarvio- ja analyysi
Miten haluttu lopputulos todennetaan?	Hakija esittää menettelytavat	Riskiarvio- ja analyysi

Milloin laadunvarmistusselvitystä edellytetään?

Lähde: Risto Levannon esitys, Rakennustieto, Rakentamislain vaatima laadunvarmistusselvitys 2026 (28.11.2025)

- Laadunvarmistusselvityksestä määrätään luvassa tai aloituskokouksessa
 - ei ole luvan liiteaineistoa
- Laadunvarmistusselvitys on määrättävä, jos
 1. rakentamishanke tai osa siitä on poikkeuksellisen tai erityisen vaativa
 2. aloituskokouksessa sovittujen menettelyiden perusteella ei voida perustellusti olettaa, että rakentamisessa saavutetaan rakentamista koskevien säännösten ja määräysten mukainen lopputulos

RakL 101 § Rakentamishankkeen vaativuus

Rakentamishankkeen vaativuus määräytyy seuraavien tekijöiden perusteella:

1. hankkeen laajuus, hankkeen koko ja käyttötarkoitus, rakennuspaikan olosuhteet sekä rakennushistorialliset näkökohdat;
2. valmiin hankkeen käytöstä, kulumisesta ja mahdollisista rakennusvirheistä aiheutuvien seurausten haitallisuus turvallisuudelle ja terveellisyydelle;
3. aiemmat kokemukset hankkeessa käytettävien suunnittelu- ja toteutusratkaisujen toimivuudesta

YM antanut ymmärtää, että asetusta ei olla laatimassa.

Käytännössä vaativuus useimmiten korreloi suunnittelu- ja/tai työnjohtotehtävien vaativuuden kanssa.

Mikä vaarantaa säännösten ja määräysten mukaisen lopputuloksen saavuttamisen?

Lähde: Risto Levannon esitys, Rakennustieto, Rakentamislain vaatima laadunvarmistusselvitys 2026 (28.11.2025)

Luvan hakijan/rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee itse selvittää millaisia riskejä hankkeeseen (suunnitteluun, toteutukseen ja käyttöön) sisältyy.

- **Käytännössä tehdään riskiarvio, jossa huomioidaan hankkeen erityispiirteet.**
- Erityispiirteitä voivat olla
 - Suunnitteluratkaisut, suunnitelmien riittävyys
 - Suunnitteluorganisaatio, riittävyys ja osaaminen
 - Työmaaorganisaatio, riittävyys ja osaaminen
 - Sää- ja olosuhdesuojaukset
 - Mahdolliset kuntotutkimukset ja niiden kattavuus
 - Valvonnan riittävyys
 - Toteutusaikataulu, vaiheittain rakentaminen
 - Käyttötarkoitus, käytön aikaiset riskit

Riskiarvion laadintaan on syytä kiinnittää sekä toteutus-, suunnittelu- että valvontaosaamista.

Lopputuloksen saavuttaminen, seuranta ja todentaminen

Lähde: Risto Levannon esitys, Rakennustieto, Rakentamislain vaatima laadunvarmistusselvitys 2026 (28.11.2025)

Ympäristöministeriön ohje rakennustyön suorituksesta ja valvonnasta YM5/601/2015

Laadunvarmistusselvitystä edellyttäenistä syistä riippuen siihen voidaan vaatia sisällytettäväksi yleensä muun muassa seuraavia selvityksiä ja toimenpiteitä:

- selvitys erityissuunnittelun, rakennustyön ja käytön riskeistä turvallisuuden, terveellisyyden tai pitkäaikaiskestävyyden kannalta (riskianalyysi)
- esitys rakennustyön tarkastusasiakirjaksi laadunvarmistustoimenpiteineen
- jo olemassa olevaa rakennusta koskeva kuntotutkimus rakennuksen korjaus- ja muutostyössä
- erityissuunnittelijan, vastaavan erityissuunnittelijan, asiantuntijatarkastuksen tai ulkopuolisen tarkastuksen käyttäminen rakennustyön valvonnassa ja rakennustuotteiden valmistuksen tarkastamisessa
- rakennusvaiheiden tarkastusten vastuuhenkilöt ja muut työvaihetarkastuksia suorittavat henkilöt sekä heidän koulutuksensa ja kokemuksensa, rakennusaikataulu toteutumisarvioineen toiminnan laadun arvioimiseksi
- tarjous- ja sopimusvaiheen vaatimukset laadun varmistamisen osalta
- suunnitelmakatselmukset
- rakennushankkeeseen ryhtyvän hyväksymä **työmaan laatusuunnitelma, joka sisältää laadunvarmistukseen liittyvät laadunohjaus- ja valvontamenettelyt sekä urakoitsijan sisäiset laadunvalvontatoimenpiteet**
- tarkastusten vastuuhenkilöiden johdolla toteutettavat työvaiheiden mallitarkastukset sekä muut laadun varmistamiseksi sovitut tarkastukset, vastaanottotarkastukset ja mittaukset

Tyypillisiä toimenpiteitä

- tarkennetut kuntotutkimukset
- suunnittelijoiden käyttäminen rakennustyön valvonnassa ja tarkastusten vastuuhenkilöinä
- resurssien varmistaminen (suunnittelu, toteutus, valvonta; osaaminen ja ajankäytön mahdollisuus)
- aikataulujen varmistaminen
- suunnitelmakatselmukset: kattavuus, riittävyys, ymmärrettävyys
- työmaan laatusuunnitelman kattavuus
- tilaajan ja/tai toteuttajan oman laatujärjestelmän hyödyntäminen

Laadunvarmistusselvityksessä osoitettuja menettelyitä on noudatettava rakennustyössä. Laadunvarmistusselvitys liitetään rakennustyön tarkastusasiakirjaan.

Laadunvarmistusselvityksen sisältö

Laadunvarmistusselvitys on aina hankekohtainen dokumentti.

”Pyörää ei tarvitse keksiä uudelleen, mutta varmistetaan, että on oikeanlainen pyörä.”

- voi hyödyntää aikaisempia selvityksiä, muistilistoja jne.
- **tärkeintä huolehtia siitä, että toimenpiteet soveltuvat kyseiseen hankkeeseen ja sen erityispiirteisiin.**

Vastaa seuraaviin kysymyksiin

- Mikä vaarantaa säännösten ja määräysten mukaisen lopputuloksen saavuttamisen?
- Millä toimenpiteillä haluttu lopputulos saavutetaan?
- Miten toimenpiteitä seurataan ja kuka niitä seuraa?
- Miten haluttu lopputulos todennetaan?

Rakennustyömaan projekti- ja laatusuunnitelma

Julkaisut

- Julkaistu Ratu-palvelussa
 - sähköisessä muodossa (Ratu S-1237)
 - ladattavana ja muokattavana word-pohjana (Ratu S-1241)
- Ohjeet sisältävät linkkejä lisätietoihin ja ladattaviin pohjiin.

Ratu SUUNNITTELOJA S-1241 Maaliskuu 2026

Rakennustyömaan projekti- ja laatusuunnitelma

Tämän Ratu Rakennustyömaan projekti- ja laatusuunnitelman sisältö perustuu urakoitsijayrityksen jakamien hankeaineistoihin. Ohjeen sisältö on kuitenkin muokattu ja täydennetty yhteistyössä Ratu-ohjausryhmän yritysedustajien kanssa, jotta se ei tässä muodossaan vastaa mitään yksittäisen yrityksen mallia.

Tässä aluksi ohjeen sisällysluettelossa ja sen aihealueisiin yleisellä tasolla. Pohdi, mitkä aihealueet ovat omassa hankekeskeisessä olennaisia ja hyödyntä niitä koskevia tekstejä hankkeen projekti- tai laatusuunnitelman laadinnassa. Muokkaa ohjeesta omaa hankekohtaista projektin laatusuunnitelmaa, joka kuvaa sen, miten aiotte teidän hankekeskeisessä toimissa. Kunkin aihealueen lopussa on esitetty myös muistilista asiakkailta, jotka hankkeessa tulisi tuottaa.

Tässä ohjeessa esitettyä sisältöä voi hyödyntää soveltuvin osin myös laadunvarmistusvelvoitteen laadinnassa. Laadunvarmistusvelvoite on kuitenkin aina hankekohtainen dokumentti, jolla vastataan kyseisen hankkeen erityispiirteisiin. Niinpä tarkkaa ohjetta laadunvarmistusvelvoitteen sisällöstä ei voida yleisellä ohjella kuvata. Tässä ohjeessa on kuitenkin esitetty suuntaa-antava sisällysluettelo, jota voi hyödyntää laadunvarmistusvelvoitteen laadinnan tukena.

SUUNNITTELOJA	
Suunnitelma laatu (pvm)	
Suunnitelman nimi	
Rakennuttajan/työpaikallisen tarkaus (pvm ja aihealue)	

Revisio	Muutos	Työ	Tarkaus	Julkaisutiedot

RAKENNUSTIETO Hae kaikista Rakennustiedon tietopalveluista

Oma etusivu Omat kansiot Omat palvelut Mittaviva Oy

Rakennustyömaan laatu- ja projektsuunnitelma

Ratu S-1237

Julkaistu: 17.03.2026

Sisältyy kortistoihin:

Versiohistoria

- 17.03.2026 (Voimassa) Ratu S-1237 - Rakennustyömaan laatu- ja j
- 31.01.2011 Ratu S-1239 - Rakennustyömaan projekti 01.06.1997 Ratu S-1180 - Työmaan laatusuunnitelma

LISÄÄ AIHEESTA

Saman aihepiirin kortit

Käytetyimmät RT-kortit avautuvat nyt selaimessa

Katso miten käytät uusia RT-kortteja

Löysitkö etsimäsi?

Kyllä Ei

Rakennustyömaan laatu- ja projektsuunnitelma

Rakennustyömaan laatu- ja projektsuunnitelma muodostaa kattavan ja systemaattisen perustan hankkeen tavoitteelliselle laadunhallinnalle. Suunnitelma määrittelee selkeästi vastuut, toimintamallit, laadunvarmistuksen menettelyt sekä projektin aikataulun ja riskienhallinnan, varmistuen, että työ etenee tehokkaasti, turvallisesti ja sovitujen vaatimusten mukaisesti.

Tässä ohjeessa esitettyä sisältöä voi hyödyntää soveltuvin osin myös laadunvarmistusvelvoitteen laadinnassa. Laadunvarmistusvelvoite on kuitenkin aina hankekohtainen dokumentti, jolla vastataan kyseisen hankkeen erityispiirteisiin. Niinpä tarkkaa ohjetta laadunvarmistusvelvoitteen sisällöstä ei voida yleisellä ohjella kuvata. Tässä ohjeessa on kuitenkin esitetty suuntaa-antava sisällysluettelo, jota voi hyödyntää laadunvarmistusvelvoitteen laadinnan tukena.

Tämän Ratu Rakennustyömaan projekti- ja laatusuunnitelman sisältö perustuu urakoitsijayrityksen jakamiin hankeaineistoihin. Ohjeen sisältö on kuitenkin muokattu ja täydennetty yhteistyössä Ratu-ohjausryhmän yritysedustajien kanssa, jotta se ei tässä muodossaan vastaa mitään yksittäisen yrityksen mallia.

Tutustu aluksi ohjeen sisällysluetteloon ja sen aihealueisiin yleisellä tasolla. Pohdi, mitkä aihealueet ovat omassa hankekeskeisessä olennaisia ja hyödyntä niitä koskevia tekstejä hankkeen projekti- tai laatusuunnitelman laadinnassa. Muokkaa ohjeesta omaa hankkeesta palveleva projekti-/laatusuunnitelmaa, joka kuvaa sen, miten aiotte teidän hankkeessanne toimia. Kunkin aihealueen lopussa on esitetty myös muistilista asiakkailta, jotka hankkeessa tulisi tuottaa.

Tässä ohjeessa esitettyä sisältöä voi hyödyntää soveltuvin osin myös laadunvarmistusvelvoitteen laadinnassa. Laadunvarmistusvelvoite on kuitenkin aina hankekohtainen dokumentti, jolla

Ratu S-1237	
1	PROJEKTI- JA LAATUSUUNNITELMAN TARKOITUS JA JAKELU
2	HANKETIEDOT
3	HANKKEEN ORGANISAATIO, VASTUUNJAKO JA PÄTEYYSVAATIMUKSET
4	YHTEISET TOIMINTATAVAT
5	RISKIEN HALLINTA
6	SUUNNITTELU JA SUUNNITTELMIEN HALLINTA
7	HANKINTOJEN SUUNNITTELU JA OHJAUS
8	TYÖMAAN ALIUSUUNNITTELU JA LOGISTIIKKA
9	OLOSUITEIDEN HALLINTA
10	TURVALLISUUSUUNNITTELU
11	VASTUULLISUUSUUNNITTELU
12	TUOTOANNON TALOUDELLINEN SUUNNITTELU JA OHJAUS
13	TUOTOANNON AJALLINEN SUUNNITTELU JA OHJAUS
14	LAADINHALLINTA JA -OHJAUS
15	VIIHMEISTELY- JA LUOVUTUSVAIHE
16	TAKUUAIKA
	Kuvat
	Taulukot

Sisällysluettelo

LAADUNVARMISTUSSELVITYS

- 1 PROJEKTI- JA LAATUSUUNNITELMAN TARKOITUS JA JAKELU
- 2 HANKETIEDOT
- 3 HANKKEEN ORGANISAATIO, VASTUUNJAKO JA PÄTEVYYSVAATIMUKSET
- 4 YHTEISET TOIMINTATAVAT
- 5 RISKIEN HALLINTA
- 6 SUUNNITTELU JA SUUNNITELMIEN HALLINTA
- 7 HANKINTOJEN SUUNNITTELU JA OHJAUS
- 8 TYÖMAAN ALUESUUNNITTELU JA LOGISTIIKKA
- 9 OLOSUHTEIDEN HALLINTA
- 10 TURVALLISUUSSUUNNITTELU
- 11 VASTUULLISUUSSUUNNITELMA
- 12 TUOTANNON TALOUDELLINEN SUUNNITTELU JA OHJAUS
- 13 TUOTANNON AJALLINEN SUUNNITTELU JA OHJAUS
- 14 LAADUNHALLINTA JA -OHJAUS
- 15 VIIMEISTELY- JA LUOVUTUSVAIHE
- 16 TAKUUAIKA

5 RISKIEN HALLINTA

- 5.1 Lisätietoa riskienhallinnasta
- 5.2 Laadittavat dokumentit

14 LAADUNHALLINTA JA -OHJAUS

14.1 Laadunvarmistustoimenpiteet

- 14.1.1 Laadunvarmistusmatriisi
- 14.1.2 Suunnitelmakatselmus
- 14.1.3 Rakennustuotteiden tuotekelpoisuus
- 14.1.4 Työvaiheen ennakosuunnittelu ja tehtäväsuunnittelu
- 14.1.5 Aloituspalaveri
- 14.1.6 Osakohteen vastaanotto/työkohteen tarkastus
- 14.1.7 Mallityöt
- 14.1.8 Ensimmäisen osakohteen tarkastus (malliasennus)
- 14.1.9 Urakoitsijan itselleluovutus
- 14.1.10 Työvaiheiden vastaanotto

14.2 Laadittavat dokumentit

S-1241 Rakennustyömaan laatu- ja projektisuunnitelma (Muokattava pohja)

Ratu	SUUNNITTELUOHJE	S-1241
		Maaliskuu 2026

Rakennustyömaan projekti- ja laatusuunnitelma

Tämän Raton Rakennustyömaan projekti- ja laatusuunnitelman sisältö perustuu urakoitsijayritysten jakamiin hankeaineistoihin. Ohjeen sisältöä on kuitenkin muokattu ja täydennetty yhteistyössä Ratu-ohjausryhmän yritysedustajien kanssa, joten se ei tässä muodossaan vastaa minkään yksittäisen yrityksen mallia.

Tutustu aluksi ohjeen sisällysluetteloon ja sen aihealueisiin yleisellä tasolla. Pohdi, mitkä aihealueet ovat omassa hankkeessasi olennaisia ja hyödynnä niitä koskevia tekstejä hankkeen projekti- tai laatusuunnitelman laadinnassa. Muokkaa ohjeesta omaa hankettasi palveleva projekti-/laatusuunnitelma, joka kuvaa sen, miten aiotte teidän hankkeessanne toimia. Kunkin aihealueen lopussa on esitetty myös muistilista asiakirjoista, jotka hankkeessa tulisi tuottaa.

Tässä ohjeessa esitettyä sisältöä voi hyödyntää soveltuvin osin myös laadunvarmistuspalveluksen laadinnassa. Laadunvarmistuspalvelus on kuitenkin aina hankekohtainen dokumentti, jolla vastataan kyseisen hankkeen erityispiirteisiin. Niinpä tarkkaa ohjetta laadunvarmistuspalveluksen sisällöstä ei voida yleisellä ohjeella kuvata. Tässä ohjeessa on kuitenkin esitetty suuntaa-antava sisällysluettelo, jota voi hyödyntää laadunvarmistuspalveluksen laadinnan tukena.

SUUNNITELMALOKI	
Suunnitelma luotu (pvm.):	
Suunnitelman tekijä:	
Rakennuttajan/työpäällikön tarkastus: (pvm. ja allekirjoitus)	

Revisio	Muutos	Tekijä	Tarkastaja	Julkaisupäivä

©1/1 Maaliskuu 2026/Rakennustieto Oy © Takanrakennus/Ilmarinen Oy, Rakennustietosäätiö RTT, gga Mittaava Oy 2026 - Laadinto, Mittaava Oy - www.ratu-hanke.fi

S-1241

RATU Rakennustyömaan projekti- ja laatusuunnitelmapohja

5

Ohje suunnitelmapohjan käyttöön:

Sinisellä tekstillä on tässä dokumentissa kuvattu kunkin projekti-/laatusuunnitelma osion tavoite ja ohjeita suunnitelman tekemiseen. Niiden on tarkoitus ohjata suunnitelman laatimista, mutta ne voidaan myös halutessaan jättää pois lopullisesta dokumentista.

Musta teksti: Poista ne kohdat, joita ei sisälly lainkaan projektiin. Muokkaa ne kohdat, jotka tehdään vakiotekstistä poikkeavalla tavalla tässä projektissa.

Oranssi teksti: Suunnittele ja kirjaa oranssilla merkityt kohdat kohdekohtaisesti. Voit jättää tekstin oranssiksi, jolloin se erottuu ns. vakiotekstistä.

Pohjan käyttö

ALOITA SISÄLLYSLUETTELOSTA

- Katso sisällysluettelo läpi ja tutustu aihealueisiin yleisellä tasolla.

TUTTUA KAURAA

- Yksinkertaisimmillaan: ota otsikot + laadittavat dokumentit muistilistaksi.

ÄLÄ KEKSI PYÖRÄÄ UUDELLEEN

- Hyödynnä yrityksen omia toimintamalleja ja pohjia.

TUNTEMATON TEEMA

- Lue myös otsikot ”Lisätietoa: ...”

